

POSUDEK VEDOUCÍHO PRÁCE

Vedoucí práce: Mgr. art. Jakub Ďoubal, Ph.D

Student: BcA. Radka Nádvorníková

Téma: *Restaurování kamenné polychromované sochy sv. Jana Nepomuckého ze sbírky Lapidária Národního muzea (Praktická část) a Možnosti odstranění syntetických polymerů z minerálních materiálů historických objektů (Teoretická část)*

Ve svém posudku zohledňuji hodnocení obou konzultantů Doc. Jaroslava J. Alta ak. mal. a Ing. Petry Lesniakové Ph.D, kterým tímto děkuji za odborné konzultace v průběhu práce i za poskytnuté podklady k hodnocení studentky

Praktická část diplomové práce tedy restaurování polychromované sochy Jana Nepomuckého ze sbírky Lapidária Národního muzea byla velmi náročná. Vícečetná barevná úprava povrchu sochy byla ve velmi špatném stavu, především z hlediska adheze celého barevného souvrství k podkladu, jak překrývajících monochromních nátěrů, tak barevné vrstvy nejstaršího polychromování. Velmi důkladně provedený průzkum se týkal samotného kamene i barevných vrstev. Vlastní restaurování bylo započato upevňováním barevného souvrství jako celku, teprve potom bylo možné přistoupit k selektivnímu způsobu postupného snímání jednotlivých překrývajících vrstev. Již při koncipování restaurátorského zásahu bylo se zástupkyní vlastníka dohodnuto, že bude odhalena výtvarně a esteticky nejpřesvědčivější nejstarší barevná vrstva, která je jako jediná polychromní z celé soustavy postupně v průběhu času na sebe kladených monochromních nátěrů. V rámci stratigrafického sondážního průzkumu byly, pokud to bylo, s ohledem na jejich stav možné, definovány jednotlivé monochromní vrstvy a současně zjišťován stav a rozsah dochovaní nejstaršího polychromování. Snímání překrývajících monochromních nátěrů bylo časově velmi náročné a vyžadovalo značnou pečlivost a trpělivost. Jak při průzkumu, tak vlastním procesu restaurování studentka přesvědčivě dokázala využít a propojit informace a poznatky získané laboratorními analýzami s praktickou částí práce. Pracovala samostatně a velmi kreativně. Se zástupkyní vlastníka bylo v průběhu prací dohodnuto, že chybějící části sochy (pravá ruka Jana Nepomuckého s částí kříže a Kristovými chodidly, levá část almuce) budou rekonstruovány (umělý kámen). Tyto rekonstrukce byly provedeny nejprve v hlíně, kde byly konzultovány různé varianty provedení a finální verzi považují za celkem zdařilé. Další plastické retuše, které se pohybovaly na pomezí tmelení a rekonstrukce byly provedeny i ve svislém řasení rochetu, drobnější tmely pak na více dalších místech. Komplikovaný úkol představovaly barevné retuše. Původně uvažovaný záměr retuší vyloženě neutrálního charakteru se nakonec ukázal jako nepřilíživý, především v partiích relativně rozsáhlé rekonstrukce světcovy pravé ruky s částí kříže. Podle této koncepce měla retuš rekonstruované části evokovat barevnost odhaleného originálního kamene, který se, v místech absence barevné vrstvy, v různé míře objevuje prakticky na celém povrchu sochy. Drobné defekty, ve kterých se výrazněji a opticky rušivě uplatňovala barevnost kamene, byly však retušovány v tónech blízcích se lokální barevností okolí, avšak v intenzitě, která nechávala současně prostor i k vizuálnímu uplatnění barevnosti odhaleného kamene. Retuš tedy není vyloženě lokálního charakteru, je snadno identifikovatelná, současně však přispívá k objemové

kompaktnosti dílčích tvarů i celku. Z hlediska názorové a koncepční čistoty byly nakonec obdobným způsobem pojednány i rekonstruované partie sochy. Vzhledem k jejich rozsahu, vyloženě neutrální barevné pojednání blíží se barevnosti kamene působilo těžkopádně a příliš akcentovalo doplněné části. Nakonec zvolený způsob retuše je tedy určitým kompromisem mezi retuší lokální a neutrální.

V závěrečné fázi restaurování tedy zejména při provádění plastických a barevných retuší bylo zřejmé, že studentka do určité míry ztrácela jistotu, s kterou do té doby pracovala. Výtvarně náročný úkol se ukázal jako časově dosti náročný, neboť bylo potřeba pracovat s několika variantami a teprve v průběhu zpřesňovat celkovou koncepci těchto zásahů. Přesto, že na výsledku se to výrazněji neprojevovalo, prováděla studentka tyto práce pod jistým časovým tlakem a napříště by bylo ku prospěchu vyhradit v harmonogramu těmto výtvarně náročným úkolům větší prostor. Přes drobné výhrady k průběhu prací je výsledek restaurování sochy jako celku zdařilý.

V rámci teoretické části diplomové práce byla zpracovávána problematika, zaměřená na nové možnosti odstraňování syntetických polymerů z některých materiálů historických objektů pomocí vodných systémů na bázi mikroemulzí a micelárních roztoků. Toto téma lze považovat za inovativní, do nedávné doby bylo zpracováváno pouze poměrně úzkou skupinou zahraničních badatelů. Uvedená problematika v mnohých ohledech skýtá vysoké požadavky dalece přesahující oborové zaměření studia zejména z hlediska znalostí z oblasti chemie, což značně znesnadňuje samostatné zpracování tématu studentem. To je dále značně ztíženo skutečností, že odbornou literaturu k danému tématu a jeho diskusi představují pouze vědecké články publikované v anglickém jazyce. Teoretickou část diplomové práce, zejména laboratorní experimenty, zpracovávala studentka průběžně a systematicky. Aktivně se podílela na plnění koncepce výzkumu a na metodice provedení experimentů. Bohužel i v případě teoretické práce se projevil časový tlak v závěru práce.

Přes zmíněné výhrady práci doporučuji k obhajobě a hodnotím jako **velmi dobrou**.

V Kutné Hoře 15.9.2014

